

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

KÄSKKIRI

17.04.2026 nr 41

Täienduskoolituse õppekava kinnitamine

Täiskasvanute koolituse seaduse § 9 lõike 2, Sotsiaalkaitseministri 30.01.2019 määruse nr 2 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus” § 10 lõike 1 punkti 17 ning Sotsiaalkindlustusameti peadirektori 25.06.2025 käskkirja nr 112 „Sotsiaalkindlustusameti täienduskoolitusasutuse õppekorralduse alused ja tegevuse kvaliteedi tagamise alused” lisa 1 punkti 1.5 alusel

1. Kinnitan Sotsiaalkindlustusameti täienduskoolituse „Sissejuhatus lapse toetamiseks asendushooldusel” õppekava vastavalt lisale.
2. Käskkiri jõustub allakirjutamisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Maret Maripuu
peadirektor

Õppekava nimetus	Sissejuhatus lapse toetamiseks asendushooldusel
Õppekavarühm	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppekava koostamise alus	Sotsiaalhoolekande seadus Lastekaitseseadus Perevanema ja kasvataja kompetentsimudel
Õppekeel	Eesti keel
Õppe eesmärk	Kursuse tulemusel on õppijal parem arusaam asendushoolduse valdkonnast, oma rollist ja ootustest perevanema või kasvatajana, suurem valmisolek toetada lapse arengut ning teha koostööd lapse parimate huvide tagamiseks.
Sihtgrupp	Kursus on mõeldud eelkõige tööd alustavatele perevanematele ja kasvatajatele, kuid sobib ka teistele täiskasvanutele, kes puutuvad kokku asendushooldusteenusel viibivate lastega, samuti spetsialistidele, kes töötavad asendushoolduse valdkonnas juba pikemat aega.
Osalejate arv (min ja max)	Õppijate arv ei ole piiratud
Osalemise eeldus	Kokkupuude asendushoolduse valdkonnaga
Õppe maht ja ülesehitus (akadeemilistes tundides)	Õppe kogumaht on 20 akadeemilist tundi, mis on arvestatud keskmise õppija (alustava töötaja) hinnangulise töömahuna. Kogu õpe toimub veebipõhise iseseisva e-õppena Digiriigi Akadeemia keskkonnas.
Õpiväljundid	Kursusel osalemise tulemusel õppija: <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib asendushoolduse vanema rolli traumakogemusega lapsele igapäevase hoolitsuse pakkujana; • eristab lapse arenguetappe ja kiindumussuhte mustreid; • märkab traumakogemuse (sh seksuaalse väärkohtlemise) märke ja seostab neid lapse käitumisega; • valib sobivaid võtteid lapsega kontakti loomiseks ja hoidmiseks ning lapse ja enda emotsioonide reguleerimise toetamiseks; • seostab asendushoolduse süsteemi, lapsega töötava võrgustiku rolle ja koostööpõhimõtteid (sh lapse bioloogiliste vanematega) oma igapäevase tööga; • analüüsib enda, laste ja keskkonnaga seotud märkamisi ning talletab mõtted oma professionaalse vanemluspraktika arengu jälgimiseks.
Sisukirjeldus	<p>Sissejuhatus – kursuse eesmärk, ülesehitus ja õpjuhis, seniste teadmiste ja oskuste enesehindamine ning õpieesmärgi seadmine.</p> <p>Valmisolek tööks asendushoolduses – asendushoolduse vanema töö kontekst, valdkonna ja rolli ning töös kokkupuutuvate laste eripära. Oma rolli mõtestamine traumateadliku ja turvalise täiskasvanuna.</p> <p>Lapsega suhte loomine ja hoidmine – trauma ja kiindumushäire seosed ning turvalise kontakti loomise ja hoidmise harjutamine ka siis, kui laps väljakutsuvalt käitub. Lapse ja enda emotsioonide reguleerimise tehnikate harjutamine, rakendamine ja analüüs.</p> <p>Lapse arengu toetamine – areng lapse- ja teismeeas, töö lapse identiteediga ning turvaliste rutiinide loomine nii individuaalselt kui ka grupis. Lapse toetamise viisid erinevates raskustes, säilitades</p>

	<p>hooliva ja kohaloleva hoiaku. Eneseanalüüs ja tööriistade kasutamine.</p> <p>Valdkond, võrgustik ja süsteem lapse ümber – täpsem ülevaade asendushoolduse riiklikust süsteemist, lapse õigustest ja nende järelevalvest, koostööst meeskonna ning teiste täiskasvanutega, kes lapse ümber iga päev töötavad. Asutuse/pere hetkeolukorra analüüs (sh tugevused ja arenguruum lapsele turvalise keskkonna loomisel).</p> <p>Lõputest – eduka soorituse korral (vähemalt 80%) saab õppija Digiriigi Akadeemiast alla laadida kursuse läbimise tõendi.</p> <p>Kokkuvõte ja lisad – kokkuvõte õpiteekonnast, õpieesmärgi analüüs. Kasutatud allikad ning lisasoovitused lugemiseks, kuulamiseks, vaatamiseks.</p> <p>Kursuse lõpus on ka sõnastik valdkondlike terminitega ning lisainfo kursuse koostajate ja autorluse kohta.</p>
Õpisündmuse teemad	<p>Moodul 1. Sissejuhatus kursusesse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sissejuhatus kursusesse • Õpiteekonna ülesehitus ja juhis • Enesehindamine ja eesmärkide seadmine <p>Moodul 2. Valmisolek tööks asendushoolduses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asendushoolduse riiklik süsteem • Traumateadlik lähenemine • Sinu roll perevanemana • Enesehoid <p>Moodul 3. Lapsega suhte loomine ja hoidmine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvaline ja hooliv suhe lapsega • Suhte loomine ja hoidmine • Lapse väljakutsuvale käitumisele reageerimine <p>Moodul 4. Lapse arengu toetamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapse taust, lugu ja identiteet • Areng lapse- ja teismeeas • Lapse oskuste arendamine • Rutiinide loomine ja laste omavahelised suhted <p>Moodul 5. Valdkond, võrgustik ja süsteem lapse ümber</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asendushoolduse süsteem ja last ümbritsev võrgustik • Koostöine meeskonna- ja võrgustikutöö • Koostöö bioloogiliste vanematega • Koostöö lastekaitsetöötajaga ja vastutuse jagunemine • Koostöö Sotsiaalkindlustusametiga <p>Moodul 6. Lõputest</p> <p>Moodul 7. Kursuse kokkuvõte ja lisad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mida võtad kaasa? Kuidas liigud edasi? • Tagasiside • Allikad ja lisamaterjalid • Autorid ja autoriõigus
Õppemeetodid	<p>E-kursusel toetavad teoreetiliste teadmiste rakendamist praktilisteks oskusteks elulised näited, lühijuhtumite lahendamine ning soovituslikud vestlused juhi või kogunud kolleegiga. Olulisel kohal on eneseanalüüsi harjutused, millest kujuneb kursuse töövihik (väljaprintitav või arvutis täidetav PDF-dokument). E-kursus suunab õppijaid täitma praktilisi harjutusi oma igapäevatöö kontekstis.</p> <p>Moodulite sisu rikastavad videoklipid, kus oma kogemusi jagavad asendushooldusel viibinud inimesed ja töötavad perevanemad. Lisaks on kursuses juhtumianalüüsid, kus osaleja saab pärast</p>

	näitlikustatud video vaatamist otsustada, milline oleks kõige asjakohasem käitumisviis antud olukorras. Kursus algab enesehindamisega ja lõppeb lõputestiga.
Õppekeskkonna kirjeldus	E-kursus läbitakse Digiriigi Akadeemia õpiahaldussüsteemis. Kogu koolituse läbimiseks on vaja arvutit või nutiseadet (soovituslik on läbida e-kursus arvutis) ja Digiriigi Akadeemia keskkonda sisenemiseks turvalist autentimist (ID-kaart, Mobiil-ID või Smart-ID). Digiriigi Akadeemia keskkonda sisenemiseks on õppijale tagatud juhised ning vajadusel pakutakse tehnilist tuge.
Iseseisev töö	Kogu e-kursus läbitakse iseseisvalt.
Õppematerjalide loend	E-kursuse koostamisel kasutatud materjalid: <ul style="list-style-type: none"> • ÜRO lapse õiguste konventsioon. Riigi Teataja. • Sotsiaalhoolekande seadus. Riigi Teataja. • Lastekaitse seadus. Riigi Teataja. • Perekonnaseadus. Riigi Teataja. • ÜRO Peaassamblee (2010). Guidelines for the Alternative Care of Children (A/RES/64/142). • Sotsiaalministeerium (2014). Vanemliku hoolitsuseta laste asendushoolduse poliitika roheline raamat. Tallinn. • Viirik, R. (2025). „<i>Ta hoolitses mu eest, ema eest oli</i>” – <i>perekodudes elavate laste kogemused ja perspektiivid heast perevanemast</i>. Tallinna Ülikool. • Orma, M. (2025). <i>Hea ja turvaline asendushoolduse hooldaja – lapse perspektiiv</i>. Tallinna Ülikool. • Rootsi, K. (2025). <i>Asendushooldusteenusel kasvava lapse identiteedi toetamine iseseisvumise teekonnal – perevanemate kogemused ja vaatenurgad</i>. Tallinna Ülikool. • Karpman, S. (1968). Fairy tales and script drama analysis. <i>Transactional Analysis Bulletin</i>, 7(26), 39–43. • Sennett, R. (2012). <i>Together: The Rituals, Pleasures and Politics of Cooperation</i>. • Hingamisharjutuste plakatid, kohandatud materjal allikast: Halloran, J. (2017). Using Shapes to Teach Deep Breathing.
Õppe lõpetamise tingimused, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid	E-kursus loetakse läbituks, kui õppija on läbinud kõik e-kursuse moodulid Digiriigi Akadeemia keskkonnas ning on sooritanud kursuse lõpus oleva teadmiste kontrolli testi positiivsele tulemusele – selleks tuleb vastata õigesti vähemalt 80% küsimustest.
Õppe läbimisel väljastatav dokument (tunnistus või tõend)	E-kursuse läbimisel väljastatakse tõend.
Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- ja töökogemuse kirjeldus	Sisueksperdid: Ingrid Sindi (Sotsiaaltöö PhD, 2021) – Tallinna Ülikooli sotsiaaltöö dotsent ja sotsiaalkaitse suuna juht, kelle teadus- ja õppetöö fookuses on laste õigused, heaolu ja asendushooldus ning kellel on ligikaudu 14-aastane praktiline kogemus asendushoolduse valdkonnas. Mariann Märtsin (Psühholoogia PhD, 2009) – Tallinna Ülikooli psühhosotsiaalse töö dotsent ja sotsiaaltöö õppekava juht, kelle teadus- ja õppetöö keskmes on arengupsühholoogia, peresuhted ja vaimne tervis ning kellel on praktiline kogemus pereterapeudi ja nõustajana. Kati Valma (Sotsiaalteaduste magister, 2012) – üle 20-aastase praktilise kogemusega lastekaitse valdkonna ekspert, kellel on pikaajaline kogemus asendushoolduses, juhtumikorralduses, lapse heaolu hindamises ning vanemluse ja asendushoolduse teemaliste koolituste läbiviimises ja koolitusmaterjalide arendamises.

	<p>Elise Ojasoo (Psühholoogia BA, 2025) – laste heaolu valdkonna kogemusega spetsialist, kes on osalenud valdkondlikes uuringutes ja analüüsid, panustanud e-kursuste sisuloomesse ja sisutoimetamise ning koolitanud laste heaoluga seotud teemadel.</p> <p>Õpidisain ja tehniline teostus:</p> <p>Helina Loor (Andragoogika MA, 2009) – Õpidisain OÜ kogenud õpidisainer ja e-kursuste projektijuht, kellel on pikaajaline kogemus täiskasvanukoolituse ja e-õppe arendamisel, mahukate (e-õppe) arendusprojektide juhtimisel ning koolitus- ja arendusprotsesside õpetamisel.</p> <p>Jaanika Siiroja (Andragoogika MA, 2012; Kognitiivsemiootika MA, 2019) – Mindshifters OÜ õpidisainer ja arendusekspert, kellel on kogemus sotsiaalvaldkonna e-kursuste loomisel, koolitus- ja arendustöö juhtimisel eri organisatsioonides ning õppijakesksete ja mõjusate õpiteekondade disainimisel, lähtudes andragoogilistest põhimõtetest ja koosloome lähenemisest.</p>
Õppekava kinnitamise aeg	Käskkirja kuupäev